Bērnu aizsardzības centrs

2024

POLICIJAS – VALSTS POLICIJAS UN/VAI PAŠVALDĪBAS POLICIJAS, ĀRSTNIECĪBAS IESTĀDES UN/VAI ĀRSTNIECĪBAS PERSONAS, BĀRIŅTIESAS, SOCIĀLĀ DIENESTA

ALGORITMS SADARBĪBAI STARP INSTITŪCIJĀM UN RĪCĪBA SITUĀCIJĀS, KAD

- IR PAMATS UZSKATĪT, KA BĒRNS CIETIS NO FIZISKAS VAI EMOCIONĀLAS CIETSIRDĪBAS, SEKSUĀLAS IZMANTOŠANAS, PAMEŠANAS NOVĀRTĀ JEB ILGSTOŠAS UN SISTEMĀTISKAS NOLAIDĪBAS VAI CITA VEIDA IZTURĒŠANĀS, KAS APDRAUD VAI VAR APDRAUDĒT BĒRNA DZĪVĪBU, VESELĪBU, DROŠĪBU, ATTĪSTĪBU VAI PAŠCIEŅU
- IR PAMATS UZSKATĪT, KA BĒRNS PAKĻAUTS RISKAM, KURŠ ILGTERMIŅĀ VARĒTU IETEKMĒT BĒRNA DZĪVĪBU, VESELĪBU, DROŠĪBU, ATTĪSTĪBU

ALGORITMS IZSTRĀDĀTS SADARBĪBĀ AR LABKLĀJĪBAS MINISTRIJU, IEKŠLIETU MINISTRIJU, VESELĪBAS MINISTRIJU UN NOZARU SPECIĀLISTIEM

Policija
(Valsts policija vai pašvaldības policija)

atbilstoši katras kompetencei un/vai sadarbojoties

ZIŅOŠANAS UN RĪCĪBAS ALGORITMS

Pastāv reāls apdraudējums:
Ir pamats uzskatīt, ka bērns cietis no **vardarbības, apdraudēta** bērna dzīvība, veselība, drošība, attīstība

Ja policija saņem informāciju vai konstatē:
ir nopietni apdraudēta bērna dzīvība, veselība vai attīstība - vardarbības dēļ, aprūpes trūkuma dēļ, mājas apstākļu (sociālās vides) dēļ

Nepieciešamības gadījumā izsaukt **NMPD**
Saskaņā ar BTAL 70.p.1.d., Likuma "Par policiju" 7.p. un 10.p.1.d.3.p.

Nekavējoties uzsākt apstākļu noskaidrošanu un nepieciešamības gadījumā veikt procesuālās darbības
Izvērtējot apstākļus, rīkoties atbilstoši likumam "Par policiju", Administratīvās atbildības likumam, Administratīvā procesa likumam, Kriminālprocesa likumam vai BTAL

Ja nav iespējams novērst bērna attīstībai nelabvēlīgus apstākļus, bērnam paliekot ģimenē, nepieciešamības gadījumā, lai aizsargātu bērnu, **šķirt bērnu no ģimenes**
Saskaņā ar BTAL 27.p.

Ja, izvērtējot vardarbības draudu risku, **nav nepieciešams šķirt bērnu no ģimenes,** bet tiek pieņemts policijas lēmums par personas, kas rada draudus nošķiršanu vai konstatē, ka nepastāv tūlītēji draudi un nav nepieciešams **pieņemt policijas lēmumu par varmākas nošķiršanu**

Nekavējoties nogādāt bērnu drošā vidē

Nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā darbdienā informēt **bāriņtiesu**
Saskaņā ar BTAL 27.p.4[3].p.

Ne vēlāk kā nākamajā darbdienā informēt **bāriņtiesu un sociālo dienestu**
Saskaņā ar BTAL 51.p.4.d., 25.03.2014. MK not. Nr. 161 9[1].p.

Nekavējoties, bet ne vēlāk kā 3 darbdienu laikā iesniegt nepieciešamo informāciju **NPAIS**
Atbilstoši 25.03.2014. MK not. Nr. 157

Ja **bērns ir seksuāli izmantots** vai ir pamats uzskatīt, ka pret bērna tikumību un dzimumneaizskaramību veikti noziedzīgi nodarījumi

Kriminālprocesos par noziedzīgiem nodarījumiem pret **bērnu tikumību un dzimumneaizskaramību** kriminālprocesuālās darbības **pēc iespējas** veikt starpinstitucionālās sadarbības programmas "Bērna māja" ietvaros
Saskaņā ar BTAL 52.[1]p., 24.10.2023. MK not. Nr. 608

Situācijās, kad policija saņem informāciju par emocionālu un/vai fizisku vardarbību pret bērnu, kas veikta no **valsts vai pašvaldību** institūciju amatpersonas vai darbinieka puses *(pedagogs, bāriņtiesas darbinieks, policijas darbinieks u.c.)* - sniegt bērnam nepieciešamo palīdzību un pārsūtīt informāciju izskatīšanai **Bērnu aizsardzības centram**
Saskaņā ar BTAL 88.p.1.d.

Gadījumos, kad policija konstatē bērna klaiņošanu, ubagošanu, apreibināšanos ar narkotiskajām, toksiskajām vielām vai alkoholiskajiem dzērieniem, nelabvēlīgu vidi, kā arī citus **apstākļus, kas var kaitēt bērnam (arī situācijās, kad vecāki apdraud sevi, bērns atstāts personu aprūpē, kuras nespēj nodrošināt bērna drošību u.c.)**

Ne vēlāk kā nākamajā darbdienā informēt **bāriņtiesu un sociālo dienestu**
Saskaņā ar BTAL 59.p.2.d.

Novērojami apdraudējuma riski bērnam un/vai vecākiem:
Ir pamats uzskatīt, ka bērns pakļauts riskam, kurš ilgtermiņā varētu ietekmēt bērna dzīvību, veselību, drošību, attīstību (nav saistīts ar vardarbību, kas tūlītēji apdraud bērna dzīvību, veselību, drošību, attīstību)

Bērnam nepieciešama palīdzība

Ja policija saņem informāciju vai konstatē:
-Bērns izdarījis likumpārkāpumu (administratīvo vai kriminālpārkāpumu);
-Atradies sabiedriskā vietā alkohola reibuma stāvoklī;
-Ubagojis;
-Nav sasniedzis 16 gadu vecumu un atradies nakts laikā publiskā vietā bez pilngadīgas personas, kura atbildīga par bērna uzraudzību, klātbūtnes;
-Apmaldījies vai pamests, vai arī atrodas tādos apstākļos, kas bīstami bērnam vai var kaitēt viņa attīstībai;
-Patvaļīgi aizgājis no ģimenes, aizbildņa, audžuģimenes vai bērnu aprūpes iestādes

Nekavējoties uzsākt apstākļu noskaidrošanu un nepieciešamības gadījumā veikt procesuālās darbības, **sniegt nepieciešamo palīdzību, t. sk. arī medicīnisko**
Izvērtējot apstākļus, rīkoties atbilstoši likumam "Par policiju", Administratīvās atbildības likumam, Administratīvā procesa likumam, Kriminālprocesa likumam vai BTAL

Nogādāt bērnu policijas iestādē
*** ja ir izdarījis likumpārkāpumu**
*** situācijās, kad nav iespējams palīdzēt citādi**
Saskaņā ar BTAL 59.p.1.d., 2.d.

Ja bērnam nepieciešama **medicīniskā palīdzība**, organizēt bērna nogādāšanu ārstniecības iestādē
Saskaņā ar BTAL 60.p.4.d.

Ja bērns nogādāts policijas iestādē **BTAL 59.p. pirmajā daļā minēto apstākļu dēļ,** un **4 stundu laikā** nav iespējams noskaidrot bērna personību un nodot bērnu vecākiem, audžuģimenei, aizbildnim, bērnu aprūpes iestādei, kuru viņš pametis, vai to pilnvarotai personai un ja bērnam kā drošības līdzekli nepiemēro apcietinājumu

Nogādāt bērnu drošā vidē (prioritārā secībā - audžuģimenē, krīzes centrā vai bērnu aprūpes iestādē, bet, ja tas nav iespējams, profilakses iestādē)
Saskaņā ar BTAL 60.p.2.d.

Ne vēlāk kā nākamajā darbdienā informēt **bāriņtiesu un sociālo dienestu**
Saskaņā ar BTAL 60.p.2.d.

VISS ir kārtībā!

Bērna dzīvībai, veselībai un drošībai nav apdraudējuma

Institūciju kontakttālruņi:

Bērnu aizsardzības centrs T: 116111 (nepieciešamības gadījumā iespējams saņemt konsultāciju)
Bāriņtiesu adreses un kontaktinformācija:
https://www.bac.gov.lv/lv/barintiesu-adreses

Valsts policijai - nekavējoties nosūtīt bāriņtiesai informāciju par notiesāto, ja papildsoda - policijas kontrole - izpildes laikā iegūtas ziņas, kas rada pamatotas aizdomas par iespējamu bērna veselības, dzīvības vai pilnvērtīgas attīstības apdraudējumu, un notiesātais dzīvo vai plāno dzīvot ģimenē, kurā ir bērni
Saskaņā ar Latvijas sodu izpildes kodeksa Pārejas noteikumu 24.p.8.apakšpunktu

Pašvaldības policijai - pēc nepieciešamības vērsties pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupā un **aicināt organizēt starpinstitūciju sanāksmi**
Saskaņā ar 12.09.2017. MK not. Nr. 545

Ārstniecības iestāde un/vai ārstniecības persona
ZIŅOŠANAS ALGORITMS

<u>Pastāv akūts apdraudējums:</u>
Ir pamats uzskatīt, ka bērns cietis no **vardarbības**, **apdraudēta** bērna dzīvība, veselība, drošība, attīstība

SPKC ieteikumi ārstniecības personām vardarbības gadījumu, kuros cieš bērni, atpazīšanai

Ziņot **nekavējoties**, bet ne vēlāk kā **12h** laikā

Saskaņā ar Ārstniecības likuma 56.[1]p. un BTAL 6.p.2.d., 73.p.

T: 112
Valsts policijai

SPKC ieteikumi ārstniecības personām vardarbības gadījumu, kuros cieš bērni, atpazīšanai,
pieejams: https://ej.uz/nyf5

<u>Novērojami apdraudējuma riski bērnam un/vai vecākiem:</u>
Ir pamats uzskatīt, ka bērns **pakļauts riskam**, kurš **ilgtermiņā varētu ietekmēt** bērna dzīvību, veselību, drošību, attīstību (nav saistīts ar vardarbību, kas tūlītēji apdraud bērna dzīvību, veselību, drošību, attīstību)

SPKC ieteikumi ārstniecības personām vardarbības gadījumu, kuros cieš bērni, atpazīšanai

Informēt
72h laikā

Saskaņā ar BTAL 6.p.2.d., 73.p.

VAI

Informēt
jebkurā diennakts laikā

Saskaņā ar BTAL 6.p.2.d., 73.p.

Sociālais dienests
E-pasts .....

VAI

<u>Neskaidrību gadījumā</u>
Bērnu aizsardzības centram
zvanīt: **116111**
vai
rakstīt: **uzticibaspasts116111@bac.gov.lv**

Ziņojumā iekļaujamā informācija *(ierobežota pieejamība):*

* Bērna vārds, uzvārds.
* Bērna dzimšanas dati, personas kods.
* Bērna dzīvesvietas faktiskā/ deklarētā adrese.
* Īss situācijas/problēmas apraksts.
* Ziņotāja vārds, uzvārds, darba vieta, kontakttālrunis.

VISS ir kārtībā!

Bērna dzīvībai, veselībai un drošībai nav apdraudējuma

Institūciju kontakttālruņi:

Sniegt atgriezenisko saiti institūcijai, no kuras saņemta informācija, ievērojot Informācijas atklātības likumā un Vispārīgajā datu aizsardzības regulā noteiktos datu ierobežojumus

Bāriņtiesa
ZIŅOŠANAS UN RĪCĪBAS ALGORITMS

!

INFORMĀCIJA TIEK SAŅEMTA

INFORMĀCIJA NEKAVĒJOTIES TIEK PĀRBAUDĪTA

Pastāv akūts apdraudējums:
Ir pamats uzskatīt, ka bērns cietis no **vardarbības**, **apdraudēta** bērna dzīvība, veselība, drošība, attīstība

Ziņot mutiski **nekavējoties**, bet ne vēlāk kā **12h** laikā ziņot rakstiski

Saskaņā ar BTAL 6.p.2.d., 73.p.

Valsts policijai
T: 112

UN

Novērojami apdraudējuma riski bērnam un/vai vecākiem:
Ir pamats uzskatīt, ka bērns **pakļauts riskam**, kurš **ilgtermiņā varētu ietekmēt** bērna dzīvību, veselību, drošību, attīstību (nav saistīts ar vardarbību, kas tūlītēji apdraud bērna dzīvību, veselību, drošību, attīstību)

Rīkoties **nekavējoties**

* Pārbaudīt pieejamo informāciju (no ģimenes, kaimiņiem, tuviniekiem, izglītības iestādes, ārstniecības iestādes vai ārstniecības personas un citiem informācijas avotiem);

* Veicot bērna dzīves apstākļu pārbaudi, nepieciešamības gadījumā pieaicināt **policiju un/vai sociālo dienestu**;

* Ja bērna dzīves apstākļu pārbaudes laikā, izvērtējot apdraudējuma pakāpi bērna drošībai, veselībai un dzīvībai, kā arī uzklausot bērna viedokli, tiek konstatēts reāls apdraudējums, vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu, pieņem vienpersonisku lēmumu par:
bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem; bērna izņemšanu no aizbildņa ģimenes un aizbildņa atstādināšanu no pienākumu pildīšanas; bērna izņemšanu no audžuģimenes;

* Nodrošināt bērnam drošu vidi – nogādāt bērnu krīzes audžuģimenē, audžuģimenē, krīzes centrā, ja nepieciešams, veselības aprūpes iestādē un, rūpīgi izvērtējot situāciju, pie vecvecākiem, citiem radiniekiem, vai citos bērnam drošos apstākļos.

Piemērot bērna interesēm atbilstošāko situācijas risinājumu

Savas kompetences ietvaros izvērtēt nepieciešamību ierosināt administratīvo lietu un veikt risku novērtēšanu

VAI

Pieņemt vienpersonisku lēmumu

VAI

Turpmāko darbību veikšanai informēt **sociālo dienestu**

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 17.p.5.p.

Nekavējoties, bet ne vēlāk kā 3 darbdienu laikā iesniegt nepieciešamo informāciju **NPAIS**

Atbilstoši 25.03.2014. MK not. Nr. 157

Situācijās, kad emocionāla un/vai fiziska vardarbība pret bērnu veikta no valsts vai pašvaldību institūciju amatpersonas vai darbinieka puses **ne vēlāk kā nākamajā darbdienā** ziņot **Bērnu aizsardzības centram**

Saskaņā ar BTAL 88.p.1.d.

Rokasgrāmata bāriņtiesām:
https://www.bac.gov.lv/lv/rokasgramata-barintiesam

Ja pastāv aizdomas, ka bērns cietis no **seksuālas izmantošanas** (krasas izmaiņas uzvedībā, vides riski u.c.), bet nav konkrētu faktu (bērns neko nav izstāstījis) – vērsties **Bērna mājā** pēc konsultatīva atbalsta
T: 22405299
e-pasts: bernamaja@bac.gov.lv

Sniegt atgriezenisko saiti institūcijai, no kuras saņemta informācija, ievērojot Informācijas atklātības likumā un Vispārīgajā datu aizsardzības regulā noteiktos datu ierobežojumus

VISS ir kārtībā!

Bērna dzīvībai, veselībai un drošībai nav apdraudējuma

Institūciju kontakttālruņi:

Bērnu aizsardzības centrs T: 116111 (nepieciešamības gadījumā iespējams saņemt konsultāciju)

Pēc nepieciešamības vērsties pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupā un **organizēt starpinstitūciju sanāksmi**

Saskaņā ar 12.09.2017. MK not. Nr. 545

Sociālais dienests
ZIŅOŠANAS UN RĪCĪBAS ALGORITMS

Pastāv akūts apdraudējums:
Ir pamats uzskatīt, ka bērns cietis no **vardarbības, apdraudēta** bērna dzīvība, veselība, drošība, attīstība

Atbilstoši kompetencei rīkoties **nekavējoties,** bet ne vēlāk kā **nākamajā darbdienā**

Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 12.p.

Ziņot **nekavējoties**, bet ne vēlāk kā **nākamajā darbdienā**

Saskaņā ar BTAL 6.p.2.d., 73.p.

Valsts policijai
T: 112

VAI

Bāriņtiesai

Nepieciešamības gadījumā **izsaukt NMPD, lūgt iesaistīties policiju**

Metodiskais materiāls sociālajam darbam ar vardarbībā cietušām un vardarbību veikušām personām, pieejams:
https://www.lm.gov.lv/lv/media/8377/download

Metodiskais materiāls sociālajam darbam ģimenēm ar bērniem, pieejams:
https://www.lm.gov.lv/lv/media/7621/download?attachment

Novērojami apdraudējuma riski bērnam un/vai vecākiem:
Ir pamats uzskatīt, ka bērns **pakļauts riskam**, kurš **ilgtermiņā varētu ietekmēt** bērna dzīvību, veselību, drošību, attīstību (nav saistīts ar vardarbību, kas tūlītēji apdraud bērna dzīvību, veselību, drošību, attīstību)

Ja ir pamats uzskatīt, ka nepienācīgas aprūpes dēļ bērnam netiek nodrošināta atbilstoša veselības aprūpe, **nekavējoties**, bet ne vēlāk **kā triju darbdienu laikā** paziņot par to **bērna ģimenes ārstam** vai attiecīgi **citai ārstniecības personai** (ja tas iespējams)

Rīkoties atbilstoši kompetencei

*Krīzes situācijās rīkoties **nekavējoties**, uzsākt vai turpināt sociālo darbu ar ģimeni, organizēt sociālo pakalpojumu piesaisti u.c.; nodrošināt, ka sociālās situācijas izpēte tiek uzsākta **10 darbdienu laikā** kopš pirmreizējās informācijas saņemšanas*

Nepieciešamības gadījumā vērsties **bāriņtiesā, policijā**

Ja pastāv aizdomas, ka bērns cietis no **seksuālas izmantošanas** (krasas izmaiņas uzvedībā, vides riski u.c.), bet nav konkrētu faktu (bērns neko nav izstāstījis) – vērsties **Bērna mājā** pēc konsultatīva atbalsta

T: 22405299
e-pasts: bernamaja@bac.gov.lv

Sniegt atgriezenisko saiti institūcijai, no kuras saņemta informācija, ievērojot Informācijas atklātības likumā un Vispārīgajā datu aizsardzības regulā noteiktos datu ierobežojumus

VISS ir kārtībā!

Bērna dzīvībai, veselībai un drošībai nav apdraudējuma

Institūciju kontakttālruņi:

Bērnu aizsardzības centrs T: 116111 (nepieciešamības gadījumā iespējams saņemt konsultāciju)
Bāriņtiesu adreses un kontaktinformācija: https://www.bac.gov.lv/lv/barintiesu-adreses

Pēc nepieciešamības vērsties pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupā un
organizēt starpinstitūciju sanāksmi

Saskaņā ar 12.09.2017. MK not. Nr. 545

Algoritma sagatavošanā izmantotie tiesību akti

Administratīvās atbildības likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 225, 14.11.2018.
Administratīvā procesa likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 164, 14.11.2001.
Ārstniecības likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 167/168, 01.07.1997.
Bāriņtiesu likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 107, 07.07.2006.
Bērnu tiesību aizsardzības likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 199/200, 08.07.1998.
Informācijas atklātības likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 334/335, 06.11.1998.
Kriminālprocesa likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 74, 11.05.2005.
Latvijas Sodu izpildes kodeksa Pārejas noteikumi. Latvijas Vēstnesis Nr. 165, 13.11.2002.
Likums "Par policiju". Latvijas Vēstnesis Nr. 156, 11.10.1995.
Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 168, 19.11.2002.
Vispārīgā datu aizsardzības regula.
Kārtība, kādā tiek īstenota starpinstitucionālās sadarbības programma "Bērna māja". Ministru kabineta 24.10.2023. noteikumi Nr. 608. Latvijas Vēstnesis Nr. 211, 31.10.2023.
Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Ministru kabineta 25.03.2014. noteikumi Nr. 161. Latvijas Vēstnesis Nr. 64, 31.03.2014.
Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmas noteikumi. Ministru kabineta 25.03.2014. noteikumi Nr. 157. Latvijas Vēstnesis Nr. 62, 27.03.2014.
Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā. Ministru kabineta 12.09.2017. noteikumi Nr. 545. Latvijas Vēstnesis Nr. 183, 14.09.2017.

Algoritmā izmanotie saīsinājumi: BTAL – Bērnu tiesību aizsardzības likums; NMPD – Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests; NPAIS – Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēma.

Papildus informācijai:
Skatīt šeit: Vardarbības gadījumu risināšanas algoritms izglītības iestādēs. Bērnu aizsardzības centrs, 2024.
Skatīt šeit: Bērnu agresīvas uzvedības risināšanas vadlīnijas pirmsskolas izglītības iestādēs.Bērnu aizsardzības centrs, 2026.